

**LISTA TEMATÓW NA EGZAMIN USTNY Z JĘZYKA POLSKIEGO
SESJA WIOSENNA 2012**

Nim wybierzesz temat dla siebie, przeczytaj kilka dobrych rad:

1. Uważnie czytaj tematy prezentacji - wszystkie wymagają **analizy** utworów, a nie ich streszczania. Wszystkie zawierają konkretne polecenia, np. porównanie, zbadanie czegoś, omówienie, wskazanie funkcji, przedstawienie.
2. Twoja prezentacja (i bibliografia) może być oceniona pozytywnie tylko wtedy, jeśli będziesz się w niej odwoływał do profesjonalnych opracowań utworów (zagadnienia), np. artykuły naukowe, wstępy do utworów, posłowania. Podręczniki szkolne, zeszyty uczniowskie i tzw. „ściągi” - wykluczone.
3. Dodatkowe materiały (np. reprodukcje, muzyka, rekwizyty, fragmenty filmów) muszą być **funkcjonalnie** wykorzystane w trakcie prezentacji, a nie stanowić jej ozdobnika. Np. tematy literackie często w ogóle nie wymagają dodatkowych materiałów (oprócz kartki z cytatami).
4. Określenie „teksty kultury” w tematach oznacza, że w prezentacji możesz powoływać się nie tylko na utwory literackie i inne dzieła sztuki, ale także na wytwory kultury masowej i inne, np. na reklamy, grafitti, teksty piosenek, przemówienia itd.
5. Jeśli masz wątpliwości - konsultuj się ze swoim polonistą. Nie odmówi pomocy.
6. **Im szybciej wybierzesz temat i zaczniesz nad nim pracować, tym większe masz szanse na satysfakcjonujący wynik egzaminu.**

Nr tematu	LITERATURA	Uwagi
1.	Sens buntu przeciwko zastanemu porządkowi świata. Zbadaj wybrane kreacje literackie, sięgając do odpowiednich kontekstów filozoficznych.	
2.	Elementy świata przedstawionego w literaturze <i>fantasy</i> (lub <i>science fiction</i>). Porównaj wybrane realizacje gatunku.	
3.	Porównaj, jak utwory literackie wybranych epok ujmują temat tolerancji.	
4.	Idee oraz konwencje romantyczne w literaturze późniejszych epok. Oceń ich żywotność, analizując wybrane utwory.	
5.	Zbadaj, jaką rolę w wybranych utworach literackich pełnią motywy autobiograficzne.	
6.	Różne wizje przeszłości w polskiej powieści historycznej. Na wybranych przykładach omów ich cechy i porównaj funkcje.	
7.	Kostium, przebranie, maska - jak funkcjonują w wybranych utworach literackich?	
8.	Omów rolę opisów przyrody w kreacji podmiotu lirycznego wybranych wierszy różnych epok.	
9.	Co czytają bohaterowie literaccy? Omów wpływ lektur na ich postawy i osobowości.	
10.	Apoteoza życia i zwątpienie w jego sens. Porównaj różne kreacje bohaterów literackich.	
11.	Porównaj różne ujęcia i funkcje motywu pożegnania w wybranych utworach literackich.	
12.	Krajobraz jako motyw literacki. Przedstaw sposoby jego kreacji i funkcje w wybranych utworach.	
13.	Jak literatura przedstawia ludzkie cierpienie lub/i śmierć? Porównaj	

	różne ujęcia tego tematu.	
14.	Boże Narodzenie w kolędach i innych tekstach literackich. Porównaj wybrane realizacje tego tematu.	
15.	Paraboliczność i dokumentaryzm jako sposoby kreacji świata przedstawionego. Omów ich cechy oraz funkcję w wybranych utworach literackich.	
16.	Porównaj różne sposoby opowiadania o doświadczeniach wojennych (gatunki, narracja, język) w wybranych utworach prozatorskich.	
17.	Przekłady literackie – sztuka czy rzemiosło? Porównaj tłumaczenia wybranego utworu obcojęzycznego.	
18.	Felieton – literatura czy publicystyka? Omów elementy poetyki wybranych tekstów.	
19.	W wybranych utworach literackich zbadaj symbolikę motywu wędrówki.	
20.	Zanalizuj, jak motyw „exequi monumentum” funkcjonuje w wybranych utworach literackich różnych epok.	
21.	Omów sposoby funkcjonowania wybranych toposów w utworach literackich różnych epok.	
22.	Omów kształt i funkcje didaskaliów w wybranych dramatach.	
23.	Mitotwórcza funkcja literatury. Dokonaj analizy zjawiska na podstawie wybranych utworów.	
24.	Na podstawie manifestów i utworów programowych omów wybrane spory ideowe i artystyczne w polskim życiu literackim.	
25.	Analizując wybrane kreacje bohaterów, przedstaw wieloaspektowość problemu winy i kary w literaturze.	
26.	Od Matki - Polki do <i>femme fatale</i> . Porównaj różne kreacje kobiet w wybranych utworach literackich.	
27.	Porównaj różne kreacje artysty wybranych epok w literaturze i innych tekstach kultury.	
28.	Literackie poszukiwania prawdy o człowieku i sensie egzystencji. Na podstawie wybranych utworów omów różne aspekty tego zagadnienia.	
29.	Ojczyzna, naród, państwo – jak rozumieją te pojęcia wybrani bohaterowie literatury polskiej? Rozwiń zagadnienie w związku z odpowiednimi kontekstami historycznymi.	
30.	Etos rycerski w starożytności, średniowieczu i późniejszych epokach. Porównaj wybrane kreacje bohaterów literackich.	
31.	„Niepoetycka” codzienność w poezji. Zanalizuj jej funkcje w wybranych lirykach różnych epok.	
32.	Literackie kreacje utopii i/lub antyutopii – porównaj wybrane utwory.	
33.	Polskie góry w obrazach literackich. Porównaj wybrane realizacje tego motywu.	
34.	Omów formy i rolę komizmu w wybranych utworach literackich różnych epok.	
35.	Motyw kraju lat dziecińczych w literaturze polskiej. Porównaj wybrane kreacje i ich funkcję.	
36.	Zjawiska nadprzyrodzone w literaturze (np. cuda, zjawy, duchy). Zbadaj ich obraz literacki i funkcje w wybranych utworach.	
37.	Zanalizuj, jak w wybranych utworach różnych epok funkcjonuje motyw nostalgii.	
38.	Literackie dialogi z tradycją. Omów ich funkcje w wybranych utworach.	
39.	Obrazy emigranta w literaturze polskiej. Zanalizuj i porównaj wybrane kreacje.	
40.	Śląsk i / lub Raciborszczyzna w literaturze. Porównaj wybrane realizacje tematu.	

41.	Jak historia kształtuje losy człowieka? Odpowiedz na pytanie, odwołując się do wybranych utworów.	
42.	W jaki sposób literatura piękna wykorzystuje różne formy wypowiedzi użytkowych /np. publicystyczne, osobiste, urzędowe/? Omów wybrane przykłady.	
43.	Czemu służą opisy rzeczy /przedmiotów/ w literaturze XIX i/lub XX wieku? Omów wybrane teksty.	
44.	„Swoi” i „obcy” w literaturze polskiej. Porównaj kreacje wybranych postaci, uwzględniając zjawisko stereotypowości w ich przedstawianiu.	
45.	Jak literatura ujmuje relacje między tym i „tamnym” światem? Zanalizuj kreacje bohaterów i wybrane elementy świata przedstawionego utworów wybranych epok.	
46.	Polaków portret własny w krzywym zwierciadle groteski, ironii, satyry. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory.	
47.	Jak awangarda literacka XX wieku wyraża tragizm człowieka swojego czasu? Zbadaj problem, analizując wybrane utwory.	
48.	Świat jako teatr. Porównaj różne sposoby wykorzystania tego toposu w wybranych utworach literackich.	
49.	Wartości religijne i/lub narodowe w kreacjach bohaterów literackich. Porównaj sposoby ich przedstawiania.	
50.	Motywy marynistyczne w literaturze. Porównaj ich realizację w wybranych utworach.	
51.	Między dobrem, a złem. Analizując kreacje wybranych bohaterów literackich, zrekonstruuuj i porównaj ich systemy wartości.	
52.	W jaki sposób i w jakim celu literatura posługuje się poetyką absurdu? Odpowiadając na pytanie, zanalizuj i porównaj wybrane elementy świata przedstawionego dowolnych utworów.	
53.	Władza, a społeczeństwo. Na wybranych przykładach literackich zbadaj mechanizmy zniewalania jednostek i zbiorowości oraz / lub postawy bohaterów wobec terroru władzy.	
54.	Obrazy polowań i obyczajów łowieckich w literaturze polskiej. Analizując realizacje tego motywu, porównaj jego funkcje w wybranych utworach.	
55.	Dialog i dramat w literaturze staropolskiej - jeden czy dwa gatunki? Na wybranych przykładach zbadaj ewolucję obu form literackich.	
56.	Elementy świata przedstawionego w dramacie niescenicznym. Porównaj wybrane teksty w związku z ich ideą przewodnią.	
57.	Porównaj literackie kreacje dziecka oraz ich funkcję w wybranych utworach.	
58.	Małżeństwa w literaturze. Porównaj wybrane realizacje tematu i ich funkcje w utworach różnych epok.	
59.	Motyw szaleństwa w literaturze i innych sztukach. Porównaj jego funkcjonowanie w wybranych tekstach kultury.	
60.	Porównaj różne ujęcia i funkcje motywu miłości w wybranych utworach literackich.	
61.	Porównaj obrazy zbrodni katyńskiej i wskaż ich funkcję w wybranych utworach literackich.	
62.	Związek miłości i cierpienia w literaturze. Porównaj realizację obydwu motywów w wybranych utworach literackich.	
63.	Zmienność osobowości kobiecej w literaturze XIX w. Zanalizuj wybrane kreacje bohaterek literackich pod względem konwencji i funkcji.	
64.	Przekłady literackie sonetów W. Szekspira – sztuka czy rzemiosło? Porównaj polskie tłumaczenia na podstawie wybranych utworów.	

65.	Porównaj różne ujęcia i funkcje motywu szaleństwa z miłości w wybranych utworach literackich.	
66.	Groteska jako sposób przedstawiania świata w literaturze XX w. Porównaj wybrane przykłady.	
67.	Analizując wybrane teksty współczesnych piosenek muzyki rozrywkowej, porównaj elementy spełniające funkcję poetycką.	
68.	Od „Króla Edypa” do „Kartoteki”. Na wybranych przykładach przedstaw rozwój dramatu i wykaż jak artystyczne założenia wpływają na podjętą problematykę w wybranych utworach.	
69.	Porównaj literackie wizerunki rycerza średniowiecznej Europy i samuraja feudalnej Japonii.	
70.	Porównaj wybrane kreacje Żydów oraz ich funkcje w literaturze różnych epok.	
71.	Porównaj, jak wybrane motywy literackie funkcjonują w tekstach piosenek hip-hopowych.	
72.	Kabaret jako zjawisko kulturowe. Prześledź jego ewolucję, analizując wybrane teksty.	
73.	Porównaj wybrane elementy świata przedstawionego powieści grozy i powieści kryminalnych, odwołując się do dowolnych utworów.	
74.	Na podstawie wybranych mitów i powieści przedstaw obrazy przemian religijnych wśród ludów wikińskich na przełomie X i XI w.	
	JĘZYK	
1.	Na podstawie analizy żargonu informatyków i użytkowników komputerów omów tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny.	
2.	Beletrystyczne i/lub popularnonaukowe formy prezentacji tematyki naukowej (np. filozofia, psychologia, historia itd.). Zbadaj i porównaj środki stylu, zastosowane w wybranych tekstach.	
3.	Jak mówią mieszkańcy środowiska, w którym żyjesz? Zbadaj język różnych grup pokoleniowych.	
4.	Analizując ustny materiał językowy, zbadaj, jakie formy archaicznej polszczyzny przechowuje gwara śląska Raciborza i okolic.	
5.	Zbadaj, jakimi środkami językowymi w wybranych tekstach kultury (np. literatura, publicystyka, reklama) realizuje się ich funkcję perswazyjną.	
6.	Język mediów a zasady kultury języka. Zanalizuj i oceń wybrane innowacje.	
7.	Zanalizuj wybrane zapożyczenia językowe i oceń ich przydatność dla współczesnego systemu języka polskiego.	
8.	Omów mechanizmy i funkcję modyfikacji frazeologicznych w wybranych lirykach polskich XIX i XX wieku.	
9.	Omów rolę stylizacji /archaicznej, gwarowej, środowiskowej lub innej/ jako elementu kształtowania języka wybranych postaci literackich.	
10.	Tzw. imiona i nazwy znaczące w literaturze. Wybrane przykłady zanalizuj pod względem gramatycznym i określ ich funkcję w utworach.	
11.	Dowcip językowy – literacki i / lub pozaliteracki. Omów mechanizmy działania i funkcje.	
12.	Zbadaj etymologię nazw miejscowych Twojego regionu.	
13.	Sposoby wykorzystania stylów użytkowych w literaturze. Omów zagadnienie na podstawie wybranych przykładów.	
14.	Na wybranych przykładach scharakteryzuj zjawisko nowomowy i wskaż jego funkcje.	
15.	Zanalizuj różne sposoby indywidualizacji języka postaci literackich.	

16.	Zbadaj formę językową wybranych nazw instytucji, obiektów handlowych, usługowych itd. oraz oceń je pod względem poprawności i walorów stylistycznych.	
17.	Zbadaj wybrany język środowiskowy (socjolekt). Opisz elementy jego organizacji gramatycznej i leksykalnej oraz wskaż ich funkcje.	
18.	Współczesna polszczyzna oficjalna i potoczna. Omów przykłady ich przenikania się i oceń je.	
19.	Jak mówią politycy? Na wybranych przykładach zanalizuj słownictwo i styl oraz/lub gramatykę publicznych wypowiedzi polityków pod względem kultury języka.	
20.	Zbadaj organizację językową i kompozycję współczesnych form wypowiedzi użytkowych - np. osobistych, urzędowych, publicystycznych /do wyboru/.	
21.	Jak mówią uczestnicy telewizyjnych <i>reality-show</i> ? Na wybranych przykładach zanalizuj słownictwo, styl i/lub gramatykę ich wypowiedzi pod kątem tendencji rozwojowych współczesnej polszczyzny lub kultury języka.	
22.	Polskie przysłowia. Wybrane przykłady zanalizuj pod względem językowym i kulturowym.	
23.	Analizując ustny materiał, scharakteryzuj i porównaj idiolekty dowolnych osób w zakresie podstawowych aktów mowy (np. powitanie, pozdrowienie, prośba, żądanie, odmowa).	
24.	Scharakteryzuj język polskich piosenek hip-hopowych na wybranych przykładach.	
	ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI	
1.	Funkcja motywów muzycznych w literaturze. Zanalizuj i porównaj wybrane utwory.	
2.	Funkcja motywów malarskich w literaturze. Zanalizuj i porównaj wybrane utwory.	
3.	Porównaj style przedstawiania i funkcje wybranych obrazów wsi (lub miasta) w literaturze i malarstwie, filmie (do wyboru) różnych epok.	
4.	Taniec w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Porównaj wybrane obrazy, analizując narzędzia ich realizacji.	
5.	Porównaj różne odmiany kiczu we współczesnej literaturze i innych tekstach kultury.	
6.	Porównaj poetykę scen umierania w wybranych utworach literackich i dziełach sztuki przedstawiającej.	
7.	Lustro w literaturze i innych tekstach kultury różnych epok. Zanalizuj i porównaj funkcje tego motywu.	
8.	Raj, a raj utracony w literaturze i sztukach plastycznych. Porównaj różne poetyki wybranych dzieł.	
9.	Omów, jak zmieniał się wizerunek Madonny (lub Jezusa, wybranych świętych) w literaturze i innych sztukach wybranych epok.	
10.	Miłość w literaturze i innych sztukach. Porównaj artystyczne techniki realizacji tego tematu w tekstach kultury różnych epok.	
11.	Dramat a teatr. Analizując wybrane dzieła, wskaż odżyzerskie ingerencje w tekst dramatyczny i omów ich funkcje.	
12.	Tradycja i awangarda w dramacie i teatrze. Porównaj wybrane elementy konwencji dramatycznych z ich realizacjami scenicznymi.	
13.	Teatr i dramat jako trybuna polityczna. Rozwiń zagadnienie na podstawie wybranych dzieł różnych epok.	
14.	Literackie i malarskie portrety kobiet/mężczyzn. Omów sposoby ich kreacji w wybranych utworach.	
15.	Walka narodowowyzwoleńcza w polskiej literaturze i innych	

	sztukach. Porównaj różne realizacje tematu.	
16.	Plastyczne interpretacje i reinterpretacje literatury. Omów ich funkcje w wybranych utworach.	
17.	Systemy totalitarne w literaturze i filmie. Porównaj wykorzystane środki wyrazu oraz ich funkcję.	
18.	Zbadaj, czym jest postmodernizm i jakie formy przyjmuje we współczesnej kulturze. Odwołaj się do wybranych utworów literackich i filmowych / lub innych tekstów kultury.	
19.	Porównaj relacje między <i>sacrum</i> i <i>profanum</i> w wybranych utworach literackich i innych tekstach kultury.	
20.	Portret dziecka w literaturze i innych sztukach. Porównaj realizacje tego tematu na tle konwencji artystycznych wybranej epoki.	
21.	Jak literatura i film ujmują temat ludobójstwa? Porównaj wybrane elementy świata przedstawionego dowolnych utworów.	
22.	Ekranizacja, adaptacja, inspiracja – porównaj różne sposoby przenoszenia literatury na ekran filmowy w zakresie wybranych elementów.	
23.	Porównaj wybrane kreacje Ślązaka i/lub Śląska w literaturze i innych tekstach kultury.	
24.	Porównaj różne sposoby kreowania postaci historycznych w polskiej literaturze i innych sztukach.	
25.	Porównaj wybrane obrazy wesela w literaturze polskiej z tradycyjną obyczajowością wesela śląskiego.	
26.	Folklor wybranych regionów w literaturze polskiej i innych sztukach. Porównaj różne sposoby ujęcia tematu.	
27.	Zbadaj, jak wybrane motywy biblijne / mitologiczne funkcjonują w literaturze i innych sztukach wybranych epok.	
28.	Porównaj różne sposoby przedstawiania motywu domu rodzinnego w literaturze i innych sztukach.	
29.	Artystyczne interpretacje powstań narodowych w literaturze, malarstwie lub filmie. Dokonaj interpretacji porównawczej wybranych dzieł.	
30.	Motywy katastroficzne w literaturze i innych sztukach. Porównaj ich funkcjonowanie w wybranych tekstach kultury.	
31.	Mechanizmy powstawania konfliktów społecznych. Porównaj wybrane elementy utworów literackich i filmowych.	
32.	Romantyczna fantastyka w kinie i w literaturze. Porównaj wybrane kreacje postaci lub inne elementy świata przedstawionego.	
33.	Różne obrazy Boga w wybranych utworach literackich. Porównaj je, odwołując się do wybranych tekstów kultury.	
34.	Symbol węża w literaturze i sztukach plastycznych. Omów jego funkcje, odwołując się do wybranych tekstów kultury.	
35.	Motywy żeglarskie w literaturze i sztuce. Porównaj ich różne realizacje.	
36.	Funkcje motywu tańca w literaturze i sztukach plastycznych. Porównaj wybrane przykłady, odwołując się do odpowiednich kontekstów.	
37.	Elementy świata przedstawionego w literaturze i filmie fantasy (science fiction). Porównaj wybrane realizacje gatunku.	
38.	Indywidualizm w romantyzmie i współcześnie. Porównaj, jak literatura i inne dziedziny sztuki ujmują ten temat.	
39.	Motywy anioła w literaturze i plastyce. Porównaj jego funkcje w wybranych tekstach kultury.	
40.	Motyw nocy w literaturze i plastyce. Porównaj jego funkcje w wybranych tekstach kultury.	

41.	Symbolika fauny i/lub flory w literaturze i sztukach plastycznych. Omów funkcje, odwołując się do wybranych tekstów kultury.	
42.	Skandale i prowokacje w literaturze i innych tekstach kultury. Omów ich funkcje, odwołując się do wybranych przykładów.	
43.	Impresjonizm w literaturze i malarstwie XIX i XX w. Omów narzędzia jego realizacji oraz określ ich funkcje na wybranych przykładach.	
44.	Interpretacje i reinterpretacje. Porównaj tematy i sposoby ich realizacji w wybranych obrazach i utworach Jacka Kaczmarskiego.	